Z Kommune

22. juni 2009

Den 29. maj 2009 har Z Kommune rettet telefonisk henvendelse til Statsforvaltningen Nordjylland angående byrådets beføjelser over for Z selskab A/S.

Det blev nærmere oplyst, at der ønskes optaget en sag på byrådets dagsorden vedrørende størrelsen af de honorarer, bestyrelsesmedlemmerne i aktieselskabet modtager for bestyrelseshvervet, herunder de kommunale medlemmer af bestyrelsen. Det blev videre oplyst, at Z selskab A/S er 100 pct. ejet af Z Kommune.

Z Kommune har herefter forelagt statsforvaltningen følgende spørgsmål:

1) Kan drøftelse af størrelsen af bestyrelsesbestyrelseshonorarer siges at være et kommunalt anliggende, der kan kræves optaget på byrådets dagsorden, jf. den kommunale styrelseslovs § 11. Kommunen har i den forbindelse bl.a. påpeget, at det er selskabet, der fastsætter størrelsen af vederlaget.

2) Kan byrådet udøve instruktionsbeføjelse (give bundet mandat) over for sine medlemmer i forbindelse med beslutninger på selskabets generalforsamling.

Z kommune er bekendt med, at byrådet ikke har instruktionsbeføjelser i forhold til de byrådsmedlemmer, der er udpeget til selskabets bestyrelse.

Kortfattet gengivelse af statsforvaltningens udtalelse:

Det er statsforvaltningens vurdering, at bestyrelseshonorarer i et helejet kommunalt aktieselskab er et kommunalt anliggende, der kan optages på byrådets dagsorden, jf. herved den kommunale styrelseslovs § 11.

Det er endvidere statsforvaltningens opfattelse, at byrådet i Z Kommune i forbindelse med udøvelse af kommunens

STATSFORVALTNINGEN NORDJYLLAND
AALBORGHUS SLOT
SLOTSPLADSEN 1
9000 AALBORG

JOURNAL NR.: 2009-613/322
SAGSBEHANDLER: TILNOR
DIREKTE TELEFON: 7256 8751

TELEFON: 7256 8700
TELEFAX: 9631 0020
GIRO: 3001 5557410
EAN-NR. 5798000362345
SE-NR. 29 37 62 98
nordjylland@statsforvaltning.dk
www.statsforvaltning.dk

Åbningstider:
Mandag-onsdag 10 - 14
Torsdag 10 - 16
Fredag 10 - 12

ejerbeføjelser på generalforsamlingen har instruktionsadgang over for de repræsentanter, der er udpeget af/repræsenterer byrådet.

Venlig hilsen

Anette Ravnholt
Kontorchef

Klaus Josefsen
Specialkonsulent

Den nærmere baggrund for og begrundelse for statsforvaltningens udtalelse

Ad 1)

Af den kommunale styrelseslovs § 11, fremgår bl.a. følgende:

"Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen kan for denne indbringe ethvert spørgsmål om kommunens anliggender samt fremsætte beslutninger herom."

Det følger endvidere af den kommunale styrelseslovs § 2, stk. 1, at kommunernes anliggender styres af byrådet. Byrådet kan således alene behandle spørgsmål om kommunernes anliggender. Det er imidlertid ikke nødvendigvis en betingelse for, at et anliggende kan gøres til genstand for forhandling i byrådet, at byrådet har kompetence til at træffe afgørelse i det pågældende anliggende. Såfremt byrådet ikke har kompetence til at træffe afgørelse i det pågældende anliggende, må det imidlertid kræves, at det pågældende anliggende har en særlig betydning for kommunen.

Hensynet til at undgå begrænsninger i byrådsmedlemmernes adgang til at udøve deres forlagsret må endvidere tale for, at der alene består en snæver adgang til at afvise sager fra dagsordenen.

Ved lov nr. 510 af 6. juni 2007 blev der endvidere indsat en bestemmelse i den kommunale styrelseslov, der indebærer, at et byrådsmedlem, der af byrådet er udpeget til et hverv, til byrådet skal oplyse størrelsen af det vederlag, der er forbundet med varetagelsen af hvervet. Byrådet skal endvidere offentliggøre, hvilke af dens medlemmer, der modtager vederlag for udførelse af sådanne hverv samt størrelsen af vederlaget for det enkelte hverv. Der henvises nærmere til § 16 e i den kommunale styrelseslovs, jf. lovbekendtgørelse nr. 696 af 27. juni 2008.

Det nævnte lovkrav om offentliggørelse af vederlag er udtryk for en mere almen interesse angående honoreringen af byrådspolitikere, herunder for de hverv, de udfører.

Som nævnt ovenfor er det endvidere ikke en betingelse for, at et anliggende kan behandles i byrådet, at byrådet har kompetence til at træffe afgørelse i det pågældende anliggende. Herudover består der for at undgå unødige begrænsninger i byrådsmedlemmernes adgang til at udøve deres forlagsret alene en snæver adgang til at afvise sager fra dagsordenen.

Det er herefter statsforvaltningens vurdering, at drøftelse af bestyrelsesbestyrelseshonorarer i et helejet kommunalt aktieselskab er et kommunalt anliggende, der kan optages på byrådets dagsorden, jf. herved den kommunale styrelseslovs § 11.

Ad 2)

Kan byrådet udøve instruktionsbeføjelse (give bundet mandat) over for sine medlemmer i forbindelse med beslutninger på selskabets generalforsamling.

Hvorvidt kommunalbestyrelsen har instruktionsbeføjelse over for et af denne valgt medlem af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v. afhænger dels af den lovgivning, der gælder for vedkommende selskab m.v., dels på baggrunden for, at kommunalbestyrelsen har udpeget pågældende.

Se hertil bl.a. den kommenterede styrelseslov, 2004, side 548-549.

Det selskabsretlige udgangspunkt omkring instruktion i aktieselskaber er indeholdt i aktieselskabslovens § 65, stk. 1:

"Aktionærernes ret til at træffe beslutning i selskabet udøves på generalforsamlingen, medmindre samtlige aktionærer konkret er enige om at træffe beslutning på anden måde, jf. dog stk. 2. Alle beslutninger indføres i selskabets beslutningsprotokol."

Af lovens § 66, stk. 1, fremgår følgende:

"§ 66 aktionæren har ret til at møde på generalforsamlingen ved fuldmægtig og kan møde sammen med en rådgiver."

Det følger således af aktieselskabslovens § 65, stk. 1, at generalforsamlingen er det forum, hvor aktionærerne har ret til at træffe beslutning i selskabet.

Se hertil også side 79 i rapport fra udvalget vedrørende de styringsmæssige relationer i forholdet mellem kommunalbestyrelser og kommunale selskaber, Indenrigs- og Sundhedsministeriet 2006.

En eneaktionær i aktieselskab kan dog undlade at afholde generalforsamling, når blot de trufne beslutninger nedfældes skriftligt, idet eneejeren på egen hånd udøver de beføjelser, der ellers tilkommer generalforsamlingen. Hvor der er tale om helejede selskaber er selskabslovens bestemmelser om afholdelse af bl.a. generalforsamling over-

flødige. Der henvises i den forbindelse til Aktie- og anpartsselskabsret, 5. udg., side 79 af Paul Kruger Andersen.

Generalforsamlingen karakteriseres traditionelt som selskabets øverste myndighed. Heri ligger dels, at ledelsen må rette sig efter alle lovlige beslutninger fra generalforsamlingen og dels, at generalforsamlingen kan træffe beslutning i ethvert selskabsanliggende, som ikke udtrykkeligt er henlagt til andre selskabsorganer. Der henvises i den forbindelse til Aktie- og anpartsselskabsret, 5. udg., side 385-286.

Det er byrådet, der varetager kommunens rettigheder som aktionær i selskabet på kommunens vegne. Størrelsen af ejerandelen har afgørende betydning for byrådets konkrete indflydelsesmuligheder i selskabet.

Omkring fastsættelse og størrelse af honorar til bestyrelsesmedlemmer i aktieselskaber er der side 129 i rapporten fra udvalget vedrørende de styringsmæssige relationer i forholdet mellem kommunalbestyrelser og kommunale selskaber, Indenrigs- og Sundhedsministeriet 2006, bemærket følgende:

"I medfør af aktieselskabslovens § 64 er der mulighed for at træffe beslutning om at aflønne bl.a. bestyrelsen med et fast vederlag….Bestemmelser om vederlag kan fremgå af selskabets vedtægter eller fastsættes årligt på baggrund af årets resultat. Generalforsamlingen tager stilling til vederlaget på selskabets ordinære generalforsamling i forbindelse med godkendelse af årsrapporten. Aktieselskabslovens § 64 fastsætter ganske vide rammer for størrelsen af bestyrelsesmedlemmernes og direktørernes vederlag."

I pkt. 4 i vedtægterne for Z selskab A/S fremgår bl.a. følgende:

"Generalforsamlingen har den højeste myndighed i alle selskabets anliggender inden for de i lovgivningen og nærværende vedtægter fastsatte grænser.
…

Den ordinære generalforsamling afholdes hvert år i så god tid, at den reviderede og godkendte årsrapport kan indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, så den er modtaget i styrelsen inden 5 fem måneder efter regnskabsårets udløb."

Af sagsoplysningerne til brug for Z Byråds behandling af sagen den 26. maj 2009 fremgår det, at Z Kommune er eneejer af Z selskab A/S.

Det fremgår således af sagen, at Z selskab A/S fuldt ud er ejet af Z Kommune. Kommunens indflydelse i selskabet udøves på generalforsamlingen, jf. herved aktieselskabslovens § 65. Der ses ikke i selskabets vedtægter at være gjort indskrænkning i generalforsamlingens beslutningsret, og det er herefter statsforvaltningens opfattelse, at byrådet kan udøve instruktionsbeføjelse i forhold til de personer, som byrådet ønsker skal repræsentere kommunen på selskabets generalforsamling.